A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2015. november 12.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — EUMSZ 34. cikk és EUMSZ 110. cikk — 94/62/EK irányelv — Az 1. cikk (1) bekezdése, a 7. cikk és a 15. cikk — Alkoholtartalmú italok más tagállamból való távértékesítése és szállítása — Bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adó — Mentesség a palackok visszaváltási vagy betétdíjas rendszerhez tartozása esetén — EUMSZ 34. cikk, EUMSZ 36. cikk és EUMSZ 37. cikk — Alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi engedélyére vonatkozó követelmény — Alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésének monopóliuma — Igazolás — Egészségvédelem”

A C-198/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság, Finnország) a Bírósághoz 2014. április 22-én érkezett, 2014. április 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

Valev Visnapuu

és

a **Kihlakunnansyyttäjä**,

a **Suomen valtio – Tullihallitus** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: T. von Danwitz, a negyedik tanács elnöke, az ötödik tanács elnökeként eljárva, D. Šváby, A. Rosas, Juhász E. és C. Vajda (előadó) bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. április 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– V. Visnapuu képviseletében P. Snell oikeustieteen kandidaatti,

– a finn kormány képviseletében S. Hartikainen, meghatalmazotti minőségben,

– a svéd kormány képviseletében A. Falk és U. Persson, meghatalmazotti minőségben,

– a norvég kormány képviseletében T. Skjeie és K. Nordland Hansen, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: finn.

– az Európai Bizottság képviseletében G. Wilms, E. Sanfrutos Cano és I. Koskinen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. július 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 34. cikk, az EUMSZ 36. cikk, az EUMSZ 37. cikk és az EUMSZ 110. cikk, továbbá a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló, 1994. december 20-i 94/62/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 365., 10. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 13. kötet, 349. o.) 1. cikke (1) bekezdésének, valamint 7. és 15. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a European Investment Group Oü (a továbbiakban: EIG) nevében eljáró V. Visnapuu és a Kihlakunnansyyttäjä (kerületi ügyész) között az alkoholtartalmú italoknak különösen a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóra és az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó finn szabályozás megsértésével a finn fogyasztók számára való távértékesítése és szállítása tárgyában folyamatban lévő eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint ezen irányelv célja, hogy összhangba hozza a csomagolással és csomagolási hulladékkal való gazdálkodásra vonatkozó nemzeti intézkedéseket, egyfelől annak érdekében, hogy megakadályozza azoknak a tagállamok és a harmadik országok környezetére gyakorolt hatását, vagy csökkentse e hatást, ilyen módon biztosítva a környezet védelmének magas szintjét, és másfelől hogy biztosítsa a belső piac zavartalan működését, valamint megakadályozza a kereskedelem útjába állított akadályokat, és a verseny torzítását és korlátozását az Európai Unión belül.

4 Az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az irányelv hatálya kiterjed valamennyi, az Unióban forgalomba hozott csomagolásra, valamint csomagolási hulladékra, függetlenül attól, hogy az ipari, kereskedelmi, hivatali, üzleti, szolgáltatási, háztartási vagy bármilyen más szinten keletkezik, tekintet nélkül azok anyagára.

5 A 94/62 irányelv 3. cikkének 1. pontja tartalmazza a „csomagolás” fogalmának a meghatározását. E pont első bekezdése pontosítja különösen azt, hogy ezen irányelv alkalmazásában „csomagolás” valamennyi olyan, bármilyen tulajdonságú anyagból készült termék, amelyet áruk befogadására, megóvására, kezelésére, szállítására és bemutatására használnak, a nyersanyagoktól a feldolgozott cikkekig, a termelőtől a felhasználóig vagy a fogyasztóig.

6 A 94/62 irányelv „Visszaváltási, gyűjtési és hasznosítási rendszerek” című 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy olyan rendszereket állítsanak fel, melyek biztosítják a következőket:

a) a használt csomagolás és/vagy csomagolási hulladék visszaváltása és/vagy begyűjtése a fogyasztótól, más végfelhasználótól vagy a hulladéklláncból annak érdekében, hogy azokra a legmegfelelőbb ártalmatlanítási [helyesen: hulladékkezelési] megoldásokat alkalmazzák;

b) a begyűjtött csomagolóanyag [helyesen: csomagolás] és/vagy csomagolási hulladék újrahasználata vagy hasznosítása, beleértve az újrafeldolgozást is,

annak érdekében, hogy eleget tegyenek az ezen irányelvben megállapított célkitűzéseknek.

E rendszerekben az érintett ágazatok piaci szereplői és az illetékes hatóságok részt vehetnek. Ezek – hátrányos megkülönböztetés nélkül – az importált termékekre is vonatkoznak, beleértve a részletes rendelkezéseket és a rendszerekbe való belépésre megállapított díjakat, amelyeket [helyesen: és e rendszereket] úgy kell kialakítani, hogy a[z EUM-]Szerződéssel összhangban elkerüljék a kereskedelem akadályozását vagy a verseny torzulását.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések a valamennyi csomagolásra és csomagolási hulladékra kiterjedő politika részét képezik, és figyelembe veszik különösen a környezetvédelemre, valamint a fogyasztóvédelmen belül az egészségére, biztonságára és a higiénére vonatkozó követelményeket [helyesen: figyelembe veszik különösen az egészségre, a biztonságra és a higiénére vonatkozó környezet- és fogyasztóvédelmi követelményeket]; a csomagolt áruk és felhasznált anyagok minőségének, eredetiségének és műszaki jellemzőinek megóvását; valamint az ipari és kereskedelmi tulajdonjogok védelmét.”

7 Az 94/62 irányelv „Gazdasági eszközök” címet viselő 15. cikkének szövege a következő:

„A Szerződés idevágó rendelkezései alapján eljárva, a Tanács gazdasági eszközöket fogad el az irányelvben meghatározott célkitűzések megvalósításának előmozdítására. Ilyen intézkedések hiányában a[z Unió] környezetvédelmi politikáját irányító elvek – többek között a »szennyező fizet« elve – és a Szerződésből eredő kötelezettségek betartásával a tagállamok fogadnak [helyesen: fogadhatnak] el intézkedéseket e célkitűzések megvalósítása érdekében.”

A finn jog

A bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóról szóló törvény

8 A bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóról szóló 1037/2004. sz. törvény (eräiden juomapakkausten valmisteverosta annettu laki, a továbbiakban: a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóról szóló törvény) 5. §-a szerint ezen adó 51 cent a palackozott termék literjeként.

9 Az említett törvény 4. §-a értelmében a bizonyos italospalackokat terhelő jövedékiadó-fizetési kötelezettséget különösen a jövedéki adóról szóló 1469/1994. sz. törvény (valmisteverotuslaki, a továbbiakban: a jövedéki adóról szóló törvény) szabályozza.

10 A bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóról szóló törvény 6. §-a értelmében adómentesek például az italospalackok akkor, ha egy hatékony visszaváltási rendszerhez tartoznak. A „hatékony visszaváltási rendszer” olyan betétdíjas rendszert jelent, amelynek keretében az italok palackozója vagy importőre egyedül vagy a hulladékokról szóló 1072/1993. sz. törvényben (jätelaki, a továbbiakban: a

hulladékokról szóló törvény) vagy az Åland tartományban (Finnország) alkalmazandó vonatkozó rendelkezésekben előírt módon úgy gondoskodik az italospalackok újrahasználatáról vagy újrafeldolgozásáról, hogy a szóban forgó palack újrahasználatára vagy nyersanyagként való feldolgozására kerül sor.

A jövedéki adóról szóló törvény

11 A jövedéki adóról szóló törvény tényállás megvalósulása időpontjában hatályos szövege 2. §-ának első bekezdése értelmében eltérő rendelkezés hiányában e törvény szabályozza a többek között az alkoholt és az alkoholtartalmú italokat terhelő jövedéki adó beszedését.

12 A jövedéki adóról szóló törvény 3. §-ának első bekezdése értelmében jövedéki adó hatálya alá tartoznak az e törvény 2. §-ában említett, Finnországban előállított vagy valamely más tagállamból Finnországban fogadott, továbbá harmadik államból behozott termékek.

13 A jövedéki adóról szóló törvény 10. §-ának első bekezdése értelmében akkor, ha távértékesítés esetén nem jelöltek ki adóügyi képviselőt, az eladó köteles megfizetni a jövedéki adót a Finnországban fogadott termékek után. Ha valamely magánszemély nem távértékesítés keretében vásárol termékeket egy másik tagállamból, és e termékeket egy másik magánszemély vagy egy vállalkozó szállítja Finnországba, az adó megfizetésére Finnországban a magánszemély, a szállításban részt vevő személy vagy a terméket birtokában tartó személy köteles. Ugyanezen szakasz ötödik bekezdése értelmében az e szakaszban említettektől eltérő esetekben adóköteles az, aki kereskedelmi vagy más célból jövedéki termékeket fogad vagy birtokol, és a termékek fogadásakor vagy beszerzésekor tudott vagy ésszerűen tudnia kellett volna arról, hogy a termékek után Finnországban nem fizettek megfelelően adót.

14 A jövedéki adóról szóló törvény 7. §-ának 6. pontja értelmében a távértékesítés olyan ügylet, amelynek esetében az adóraktár engedélyesén kívüli személy, illetve a bejegyzett vagy be nem jegyzett vállalkozó vásárol jövedéki termékeket más tagállamból, amelyeket a távértékesítő vagy a nevében eljáró személy küld meg, illetve szállít le közvetlenül egy másik tagállamból. E szakasz 6. pontjának a) alpontja értelmében távértékesítő az, aki a 6. pontnak megfelelően értékesít termékeket Finnországban.

15 A jövedéki adóról szóló törvény 9. §-a kimondja többek között azt, hogy a be nem jegyzett vállalkozók, a 10. § negyedik bekezdése értelmében vett adóalanyok, valamint a Finnországban adóügyi képviselővel nem rendelkező távértékesítők a termék más tagállamból Finnországba való kivitele előtt kötelesek a szóban forgó termékeket bejelenteni az említett törvény 25. §-a szerinti vámhatóságnak, és biztosítékot nyújtani a szóban forgó termékek után fizetendő jövedéki adók megfizetésére.

16 A jövedéki adóról szóló törvény 18. §-ának első bekezdése értelmében az adó megfizetése mellett más tagállamban beszerzett és egy Finnországba beutazó magánszemély által egy másik tagállamból magával hozott termékek adómentesek, amennyiben azokat e személy saját használatára szánják.

A hulladékokról szóló törvény

17 A szóban forgó tényállás megvalósulásának időpontjában a hulladékokról szóló törvény szabályozta az italospalackok hatékony visszaváltási rendszerének létrehozását és az említett rendszerhez való csatlakozást. E törvény 18g. §-ának első bekezdése alapján egy termelő – például csomagoló vagy importőr – más termelőkkel vagy gazdasági szereplőkkel közösen, illetve oly módon is teljesítheti a kötelezettségeit, hogy jogi személyiséggel rendelkező egyesületet vagy alapítványt – például termelői csoportot – hoz létre, illetve ilyen egyesülethez vagy alapítványhoz csatlakozik, vagy azzal megállapodást köt.

18 A hulladékokról szóló törvény 18g. §-ának második bekezdése értelmében a termelői csoporton belüli kötelezettségek a tevékenységek jellegének és mértékének figyelembevételével, igazságosan oszlanak meg a termelők és az esetleges más gazdasági szereplők között, oly módon, hogy ne hozzanak létre kereskedelmi akadályokat vagy versenytorzulást. A termelői csoport a csoportban részt vevő termelőkkel azonos feltételek mellett tagként felvesz minden olyan új termelőt, illetve szerződéses jogviszonyt létesít minden olyan új termelővel, aki számára – elhanyagolható termelése vagy bármely más ok miatt – gazdaságilag ésszerűtlen lenne önállóan gondoskodni az újrafelhasználásról, a hasznosításról vagy bármely más hulladékkezelési formáról.

Az alkoholról szóló törvény

19 Az alkoholról szóló 1143/1994. sz. törvény (alkoholilaki, a továbbiakban: az alkoholról szóló törvény) 1. §-a szerint e törvény célja az alkoholtartalmú anyagok társadalomra, társadalmi életre és egészségre gyakorolt káros hatásainak megelőzése az alkoholfogyasztás ellenőrzésével.

20 Az alkoholról szóló törvény 8. §-a értelmében az alkoholtartalmú italok személyes fogyasztásra, valamint kereskedelmi vagy szakmai célokra való behozatalához nem szükséges külön engedély; a személyes fogyasztásra való behozatali szabályokat e törvény 10. §-a részletesen szabályozza. Az említett törvény 8. §-a pontosítja továbbá, hogy annak, aki alkoholtartalmú italt kereskedelmi vagy szakmai célokra használ fel, e tevékenységéhez az alkoholtartalmú ital behozatalához e törvény által előírt külön engedélyre van szüksége.

21 A személyes fogyasztásra szánt alkoholtartalmú italok – nem engedélyköteles – behozatala tekintetében a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a finn hatóságok különböző irányelvekben és közleményekben pontosították, hogy abban az esetben, ha valamely magánszemély ilyen italokat rendel külföldről, az italok feletti tulajdonjognak vitathatatlanul át kell szállnia a megrendelőre az említett italok behozatala előtt. E tekintetben követelmény, hogy a megrendelő az italokat maga szállítsa, vagy az eladótól független harmadik személy általi szállításról gondoskodjon.

22 Az alkoholról szóló törvény 13. §-ának első bekezdése úgy rendelkezik, hogy az e törvény 14. §-ában foglalt kivételekkel az alkohol értékesítésével foglalkozó, állami tulajdonban lévő Alko Oy társaság (a továbbiakban: Alko) monopóliummal rendelkezik alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére.

23 Az alkoholról szóló törvény 13. §-ának második bekezdése szerint az Alko az e rendelkezés első bekezdésében említett alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére kizárólag az alkoholtartalmú italok értékesítésére szolgáló, a hatóságok által engedélyezett olyan üzlethelyiségben jogosult, amelynek megfelelő az elhelyezkedése, és lehetővé teszi a felügyelet hatékony megszervezését.

24 Az alkoholról szóló törvény 13. §-ának harmadik bekezdése értelmében e szakasz második bekezdése rendelkezéseinek sérelme nélkül az Alko az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítését oly módon is folytathatja, hogy – rendeletben megállapított rendelkezésekkel összhangban – megküldi ezen italokat az ügyfél vagy a vevő számára.

25 Az alkoholról szóló törvény 14. §-a ugyanakkor kivételeket állapít meg az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésének az Alko számára biztosított monopóliuma alól.

26 Az alkoholról szóló törvény 14. §-ának első bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Alko mellett az is értékesíthet kiskereskedelmi forgalomban erjesztés útján előállított és legfeljebb 4,7 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italokat, aki a kiskereskedelmi értékesítésre az engedélyező hatóságtól engedélyt kapott.

27 Az említett 14. § második bekezdése szerint az Alko mellett az is értékesíthet kiskereskedelmi forgalomban erjesztés útján előállított és legfeljebb 13 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italokat, aki a szociális és egészségügyi minisztérium által megállapított feltételek mellett az engedélyező hatóságtól engedélyt kapott a szóban forgó termék előállítására.

28 Ugyanezen szakasz harmadik bekezdése előírja, hogy az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére csak olyan személy szerezhet engedélyt, akiről úgy tekinthető, hogy megfelel a szükséges feltételeknek és az elvárt megbízhatóságnak.

29 Az alkoholról szóló törvény 14. §-ának negyedik bekezdése pontosítja, hogy az e szakasz első és második bekezdése szerinti kiskereskedelmi értékesítésre kizárólag a hatóságok által engedélyezett olyan értékesítési ponton kerülhet sor, amely megfelel az elhelyezkedésre és a vásárlótérre, továbbá a működésre vonatkozó feltételeknek, valamint ahol az értékesítés megszervezése lehetővé teszi a felügyelet további hatékony ellátását.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

30 Az észtországi székhelyű és V. Visnapuu ellenőrzése alatt álló EIG üzemeltette a „www.alkotaxi.eu” elnevezésű internetes oldalt, amelyen finn lakosok különböző fajtájú gyenge és erős alkoholtartalmú italokat vásárolhattak. A vásárlások kifizetését követően az ügyfelek egy része számára az EIG biztosította az Észtországból Finnországba való házhoz szállítást.

31 Az EIG az alkoholtartalmú italok behozatalát nem jelentette be a finn vámhatóságnál, és ezért egyáltalán nem került sor jövedéki adó megállapítására. Az EIG nem jelölt ki a jövedéki adóról szóló törvény 7. §-ának hetedik bekezdése szerinti adóügyi képviselőt, aki a finn vámhatóságnál megfizethette volna a Finnországba feladott termékeket terhelő jövedéki adót. Az EIG nem nyújtott be a feladásra váró termékekre vonatkozó vámnyilatkozatot sem, és nem nyújtott biztosítékot a jövedéki adók megfizetésére a termékek Finnországba történő feladása előtt. Ezenfelül az EIG italospalack-adót sem fizetett a csomagolási egységek után. Végül az EIG nem rendelkezett az alkoholról szóló törvény 8. §-a szerinti nagy-, illetve kiskereskedelmi engedéllyel az alkoholtartalmú italok behozatal utáni kiszállítására a vevő számára.

32 A kerületi ügyész által képviselt vád alapján a Helsingin käräjäoikeus (helsinki elsőfokú bíróság) bizonyítottnak tekintette, hogy az EIG a 2009. június 24-től augusztus 18-ig terjedő időszakban 4 507,30 l sör, 1 499,40 l almabor, 238,70 l bor és 3 450,30 l égetett szeszes ital finnországi behozatala keretében elkerülte a jövedéki adózást. Így összesen 23 144,89 euró jövedéki adót nem fizettek meg az alkoholtartalmú italok után, a bizonyos italospalackokat terhelő meg nem fizetett adó összege pedig 5 233,52 euró volt; a meg nem fizetett adó összege összesen 28 378,40 euró volt.

33 Az említett bíróság megállapította továbbá, hogy V. Visnapuu a fent említett mennyiségű alkoholtartalmú italt Észtországból Finnországba szállította, és azt Finnországban értékesítette. A bíróság ezért adócsalás minősített esete és az alkoholról szóló törvény megsértése miatt nyolc hónap – próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte V. Visnapuut. A bíróság ezen túlmenően arra kötelezte V. Visnapuut, hogy a meg nem fizetett adó után fizessen a finn államnak 28 378,40 euró és kamatai összegű kártérítést, és V. Visnapuut kötelezte az eljárási költségek viselésére.

34 A kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott fellebbezésében V. Visnapuu egyrészt a felmentését és a kártérítés-fizetési kötelezettség alóli mentesítését, másrészt az eljárási költségek és azok kamatainak a megtérítését kérte. Másodlagosan azt kérte, hogy a kérdést előterjesztő bíróság terjesszen elő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bírósághoz.

35 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a fellebbezési eljárásban nem vitatott a tényállás. E szerint finn ügyfelek alkoholtartalmú italokat rendeltek az EIG internetes oldalán keresztül, és V. Visnapuu az EIG képviselőjeként ezeket az italokat leszállította az ügyfelek egy részének oly módon, hogy azokat Észtországból Finnországba importálta, jóllehet nem rendelkezett az alkoholról szóló törvény 8. §-ának első bekezdése szerinti engedéllyel. Az EIG, amely nem vezetett be újrafeldolgozási vagy újrahasználati rendszert az italospalackok tekintetében, és nem is csatlakozott ilyen rendszerhez, nem jelentette be a vámhatóságnál az említett alkoholtartalmú italokat azok célállomásra való megérkezésekor, és ezért egyáltalán nem került sor jövedéki adó megállapítására. A fellebbezési eljárás keretében az sem vitatott továbbá, hogy V. Visnapuu importálta a Helsingin käräjäoikeus (helsinki elsőfokú bíróság) által megállapított mennyiségű alkoholtartalmú italt, és nem fizette meg az e bíróság által hozott ítéletben említett adókat.

36 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a nemzeti szabályozás alapügyben való alkalmazása az uniós joggal kapcsolatos számos kérdést felvet, amely kérdések között különbség tehető aszerint, hogy egyrészt a bizonyos italospalackokat terhelő jövedékiadó-szabályozásra, vagy másrészt az alkoholtartalmú italok Finnországban való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelményére vonatkoznak-e.

37 E körülmények között a Helsingin hovioikeus (helsinki fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az EUMSZ 34. cikk helyett az EUMSZ 110. cikkre tekintettel kell-e vizsgálni a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóra vonatkozó finn szabályozás megengedhetőségét, amely szabályozás szerint ezt az adót akkor kell fizetni, ha a palack nem tartozik valamely visszaváltási rendszerhez? A szóban forgó visszaváltási rendszernek olyan betétdíjas rendszernek kell lennie, amelynek keretében az italok palackozója vagy importőre egyedül vagy a hulladékról szóló törvényben, illetve a megfelelő, Åland tartományban [Finnország] alkalmazandó jogszabályokban előírt módon úgy gondoskodik az italospalackok újrahasználatáról vagy újrafeldolgozásáról, hogy a palack újrahasználatára vagy nyersanyagként való feldolgozására kerül sor.

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: az EUMSZ 110. cikkre is figyelemmel összhangban áll-e az említett szabályozás a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, 7. cikkével és 15. cikkével?

3) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: az EUMSZ 34. cikkre is figyelemmel összhangban áll-e az említett szabályozás a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, 7. cikkével és 15. cikkével?

4) A harmadik kérdésre adandó nemleges válasz esetén: megengedettnek tekintendő-e az EUMSZ 36. cikk alapján az [említett] szabályozás?

5) Valamely monopólium fennállására vonatkozó követelménynek vagy valamely monopólium működése részének tekinthető-e az a követelmény, amely szerint annak, aki az alkoholtartalmú italokat kereskedelmi célokra vagy egyéb gazdasági tevékenységeihez használja fel, az importálandó alkoholtartalmú italokkal kapcsolatos tevékenységéhez külön kiskereskedelmi engedélyre van szüksége, ha egy finn vásárló az interneten keresztül vagy más távértékesítési forma útján egy más tagállamban működő eladótól alkoholtartalmú italokat vásárolt, amelyeket az eladó Finnországba szállít, és ezért az említett követelmény nem ellentétes az EUMSZ 34. cikk rendelkezéseivel, hanem az az EUMSZ 37. cikkre tekintettel értékelendő?

6) Az ötödik kérdésre adandó igenlő válasz esetén: összeegyeztethető-e az engedélyezési követelmény a kereskedelmi jellegű állami monopóliumokra vonatkozó, EUMSZ 37. cikk szerinti rendelkezésekkel?

7) Az ötödik kérdésre adandó nemleges válasz és az EUMSZ 34. cikk jelen ügybeli alkalmazandósága esetén: a 34. cikkel ellentétes mennyiségi korlátozásnak, illetve azzal azonos hatású intézkedésnek minősül-e az a finn szabályozás, amely szerint alkoholtartalmú italok külföldről az interneten keresztül vagy más távértékesítési forma útján történő megrendelése esetén csak akkor engedélyezett az italok személyes fogyasztásra való behozatala, ha maga a megrendelő vagy az eladótól független harmadik személy importálta az alkoholtartalmú italokat, és amely szerint máskülönben a behozatalhoz az alkoholról szóló törvény szerinti engedély szükséges?

8) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén: igazoltnak és arányosnak tekinthető-e a szóban forgó szabályozás az emberek egészségének és életének védelmére tekintettel?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

38 Külön kell megvizsgálni a bizonyos italospalackokat terhelő jövedékiadó-szabályozással foglalkozó első négy kérdést, valamint az ötödik, hatodik, hetedik és nyolcadik kérdést, amelyek az alkoholtartalmú italok Finnországban való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelményére vonatkoznak.

Az első négy kérdésről

39 Első négy kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 110. cikket, továbbá a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, valamint 7. és 15. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra, ugyanakkor adómentességet biztosít e palackok hatékony visszaváltási rendszerhez tartozása esetén.

A Szerződés rendelkezéseinek alkalmazhatóságáról

40 Mivel az előterjesztett első négy kérdés a 94/62 irányelvre és a Szerződés rendelkezéseire egyaránt vonatkozik, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós szinten kimerítő harmonizálás tárgyát képező területen tett bármely nemzeti intézkedést a harmonizációs intézkedés rendelkezései, nem pedig az elsődleges jog alapján kell megítélni (UNIC és Uni.co.pel ítélet, C-95/14, EU:C:2015:492, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Következésképpen először is meg kell vizsgálni, hogy a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, valamint 7. és 15. cikke által végrehajtott harmonizáció kimerítő jellegű-e.

42 E célból a Bíróságnak e rendelkezések értelmezéséhez nemcsak azok kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetüket, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell vennie, amelynek a részét képezik (UNIC és Uni.co.pel ítélet, C-95/14, EU:C:2015:492, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 A 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint ezen irányelv célja, hogy összhangba hozza a csomagolással és csomagolási hulladékkal való gazdálkodásra vonatkozó nemzeti intézkedéseket, egyfelől annak érdekében, hogy megakadályozza azoknak a tagállamok és a harmadik országok környezetére gyakorolt hatását, vagy csökkentse e hatást, ilyen módon biztosítva a környezet védelmének magas szintjét, és másfelől hogy biztosítsa a belső piac zavartalan működését, valamint megakadályozza a kereskedelem útjába állított akadályokat, és a verseny torzítását és korlátozását az Unión belül.

44 A Bíróságnak már volt alkalma kimondani, hogy a 94/62 irányelv 5. cikke nem valósítja meg a csomagolóanyagok újrahasználatának előmozdítását szolgáló nemzeti rendszerek kimerítő harmonizációját (lásd ebben az értelemben: Radlberger Getränkegesellschaft és S. Spitz ítélet, C-309/02, EU:C:2004:799, 56. pont; Bizottság kontra Németország ítélet, C-463/01, EU:C:2004:797, 44. pont). E tekintetben a Bíróság rámutatott különösen arra, hogy az említett 5. cikk csak a „Szerződésnek megfelelően" teszi lehetővé a tagállamoknak a csomagolás újrahasználati rendszerek előmozdítását (lásd: Radlberger Getränkegesellschaft és S. Spitz ítélet, C-309/02, EU:C:2004:799, 58. pont; Bizottság kontra Németország ítélet, C-463/01, EU:C:2004:797, 46. pont).

45 Ehhez hasonlóan a 94/62 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdése úgy rendelkezik, hogy a visszaváltási és/vagy begyűjtési rendszerek, valamint az újrahasználati vagy hasznosítási rendszerek – hátrányos megkülönböztetés nélkül – az importált termékekre is vonatkoznak, beleértve a részletes rendelkezéseket és a rendszerekbe való belépésre megállapított díjakat, és e rendszereket úgy kell kialakítani, hogy a „Szerződéssel összhangban" elkerüljék a kereskedelem akadályozását vagy a verseny torzulását.

46 Ily módon – a 94/62 irányelv 5. cikkéhez hasonlóan – ezen irányelv 7. cikke nem valósít meg kimerítő harmonizációt, hanem a Szerződés vonatkozó rendelkezéseire utal vissza.

47 A 94/62 irányelv 15. cikke szintén nem valósít meg harmonizációt, hanem feljogosítja a Tanácsot gazdasági eszközök elfogadására az ebben az irányelvben meghatározott célkitűzések megvalósításának előmozdítása érdekében, vagy ilyen intézkedések hiányában a tagállamok járhatnak el „a Szerződésből eredő kötelezettségek betartásával". E rendelkezés ezért a Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek az alkalmazását is megköveteli.

48 A fentiekből az következik, hogy amint azt a főtanácsnok az indítványának 75. pontjában hangsúlyozta, a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, valamint a 7. és 15. cikke által megvalósított harmonizáció nem kimerítő jellegű. Következésképpen az e cikkeket végrehajtó nemzeti intézkedéseket nemcsak ezen irányelv rendelkezéseire, hanem egyúttal az elsődleges jog vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel kell vizsgálni.

Az EUMSZ 34. cikk vagy az EUMSZ 110. cikk alkalmazhatóságáról

49 Mivel a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, valamint 7. és 15. cikkét végrehajtó nemzeti rendelkezéseket az elsődleges jog vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel kell vizsgálni, meg kell határozni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a bizonyos italospalackokra jövedéki adót megállapító szabályozást az EUMSZ 34. cikkre és/vagy az EUMSZ 110. cikkre figyelemmel kell-e vizsgálni. V. Visnapuu, a finn kormány és az Európai Bizottság szerint e szabályozást az EUMSZ 110. cikkre figyelemmel kell vizsgálni.

50 A Bíróság már több alkalommal úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 34. cikk és az EUMSZ 110. cikk kölcsönösen kizárja a másik cikk alkalmazhatóságát. Az állandó ítélkezési gyakorlatból ugyanis kiderül, hogy az EUMSZ 34. cikk hatálya nem vonatkozik a más különös rendelkezések szerinti akadályokra, és hogy az EUMSZ 110. cikk szerinti adó jellegű akadályok nem tartoznak az EUMSZ 34. cikkben foglalt tilalom hatálya alá (lásd különösen: Tatu-ítélet, C-402/09, EU:C:2011:219, 33. pont).

51 Valamely pénzügyi teher az EUMSZ 110. cikk szerinti belső adónak minősül, amennyiben a termékek származási helyétől függetlenül, objektív szempontok szerint, általános jellegű belső teherként következetesen érint minden típusú terméket (lásd különösen: Koornstra-ítélet, C-517/04, EU:C:2006:375, 16. pont; Stadtgemeinde Frohnleiten és Gemeindebetriebe Frohnleiten ítélet, C-221/06, EU:C:2007:657, 31. pont).

52 A jelen esetben a jelen ítélet 8–10. pontjából kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás a palackozott termék literjeként 51 cent összegű jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra, azonban mentesek e jövedéki adó alól az italospalackok akkor, ha valamely hatékony visszaváltási rendszerhez tartoznak.

53 E jellemzőkre tekintettel meg kell állapítani, hogy egyrészt az alapügyben szóban forgó jövedéki adó olyan pénzügyi teher, amely általános jellegű belső teherként következetesen érinti a termékek egy adott kategóriáját, nevezetesen az italospalackokat. E tekintetben a Bíróságnak már volt alkalma kimondani, hogy az ártalmatlanításra szánt hulladékokat az EUMSZ 110. cikk értelmében vett termékeknek kell tekinteni (Stadtgemeinde Frohnleiten és Gemeindebetriebe Frohnleiten ítélet, C-221/06, EU:C:2007:657, 36–38. pont). Következésképpen úgy kell tekinteni, hogy a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adó az e rendelkezés értelmében vett termékeket terheli.

54 Másrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy ez a jövedéki adó a származási vagy rendeltetési helyüktől függetlenül, objektív szempontok szerint terheli az italospalackokat. E jövedéki adó hatálya alá tartoznak ugyanis mind a nemzeti eredetű, mind az importált italospalackok, amennyiben nem tartoznak valamely hatékony visszaváltási rendszerhez.

55 A fentiekből az következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adó az EUMSZ 110. cikk értelmében vett belső adót képez. A jelen ítélet 50. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében egy ilyen jövedéki adót az EUMSZ 34. cikk félretételével, az EUMSZ 110. cikkre figyelemmel kell vizsgálni.

Az EUMSZ 110. cikk értelmezéséről

56 A finn kormány és a Bizottság szerint az alapügyben szóban forgó, a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adót megállapító szabályozás összhangban van az EUMSZ 110. cikkel. Ezzel ellentétben V. Visnapuu azt állítja, hogy ez a szabályozás hátrányosan megkülönböztető, és ellentétes az EUMSZ 110. cikkel, mivel a tevékenységét valamely más tagállamból folytató eladó gyakorlatilag nem csatlakozhat valamely hatékony visszaváltási rendszerhez.

57 Az EUMSZ 110. cikk első bekezdése értelmében a tagállamok sem közvetlenül, sem közvetve nem vetnek ki más tagállamok termékeire a hasonló jellegű hazai termékre közvetlenül vagy közvetve kivetett adónál magasabb belső adót. E rendelkezés második bekezdése szerint a tagállamok továbbá nem vetnek ki más tagállamok termékeire olyan természetű belső adót, amely más termékek közvetett védelmét szolgálhatja.

58 Az alapügy tekintetében a Bírósághoz benyújtott iratokból egyáltalán nem tűnik ki, hogy az alapügyben szóban forgó, a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóról szóló törvény az italospalackokon kívüli más hazai termékek EUMSZ 110. cikk második bekezdése értelmében vett közvetett védelmét szolgálná. Következésképpen a Bíróság általi értékelést e cikk első bekezdésére kell szűkíteni, és meg kell vizsgálni, hogy az importált italospalackokat jövedéki adó formájában terhelő adó magasabb-e a hazai eredetű italospalackokat terhelő adónál.

59 A következetes ítélkezési gyakorlat szerint akkor beszélhetünk az EUMSZ 110. cikk első bekezdésének megsértéséről, ha a behozott terméket és a hasonló belföldi terméket terhelő adót másképp, illetve más eljárás szerint kell kiszámolni, ami – még ha csak bizonyos esetekben is – a behozott termék magasabb adóztatásához vezet. Következésképpen az említett rendelkezés alkalmazásával a más tagállamokból származó termékekre kivetett jövedéki adó nem róhat nagyobb terhet a hasonló hazai termékekre vonatkozónál (Brzeziński-ítélet, C-313/05, EU:C:2007:33, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Az alapügyben a finn kormány és a Bizottság helyesen mutatnak rá arra, hogy a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adóval kapcsolatos részletes adózási szabályok szövege – azaz az adó összege, az adóalap és az adómentesség feltételei – megegyezik a más tagállamokból származó italospalackok és a hasonló hazai termékek esetén. Következésképpen, amint azt a főtanácsnok az indítványának 79. és 80. pontjában hangsúlyozta, a jelen esetben nem állapítható meg a más tagállamokból származó italospalackok EUMSZ 110. cikk első bekezdése értelmében vett közvetlen hátrányos megkülönböztetése.

61 V. Visnapuu ugyanakkor azt állítja, hogy az italospalackok valamely hatékony visszaváltási rendszerhez tartozásán alapuló mentesség feltételei közvetett hátrányos megkülönböztetést tartalmaznak, amennyiben a másik tagállamból elektronikus kereskedelmet folytató távértékesítő soha nem részesülhet e mentességben.

62 Ezen érv alátámasztására V. Visnapuu megerősíti, hogy a valamely hatékony visszaváltási rendszerhez való csatlakozás rendkívül költséges egy másik tagállamból elektronikus kereskedelmet folytató távértékesítő számára, különösen azon kötelezettség miatt, amely szerint fel kell tüntetnie bizonyos adatokat az italospalackokon, biztosítékot kell nyújtania és belépési díjat kell fizetnie. V. Visnapuu hozzáteszi, hogy az elektronikus kereskedelmet folytató kisvállalkozások számára az üzemeltetéssel járó állandó költségekre tekintettel gazdaságilag nem fenntartható alternatíva egy saját hatékony visszaváltási rendszer létrehozása.

63 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a V. Visnapuu által hivatkozott nehézségek még igazoltságuk esetén sem bizonyítanák a más tagállamokból származó italospalackok és a hasonló hazai termékek közötti, az EUMSZ 110. cikk első bekezdése értelmében vett eltérő bánásmódot. A távértékesítést folytató kisebb gazdasági szereplők által egy hatékony visszaváltási rendszerhez való csatlakozás vagy annak létrehozatala során tapasztalt ilyen nehézségekből ugyanis nem vonható le olyan következtetés, hogy a más tagállamokból származó italospalackok kisebb valószínűséggel részesülnek egy ilyen rendszerhez tartozás esetén biztosított mentességben, és így azokat a hasonló hazai termékekkel összehasonlítva magasabb adóteher sújtaná.

64 Egyébiránt, amint arra a finn kormány a tárgyalás során hivatkozott, illetve a főtanácsnok az indítványának 89–91. pontjában rámutatott, e nehézségek azonosak a Finnországban letelepedett kisebb gazdasági szereplők, illetve a más tagállamban letelepedett ilyen szereplők esetében.

65 A fentiekből az következik, hogy az EUMSZ 110. cikkel nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra.

A 94/62 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének, valamint 7. és 15. cikkének az értelmezéséről

66 A kérdést előterjesztő bíróság arra a kérdésre is választ vár a Bíróságtól, hogy a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, valamint 7. és 15. cikkével ellentétes-e az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra. A finn kormány és a Bizottság arra hivatkozik, hogy ez a szabályozás összhangban van a 94/62 irányelv rendelkezéseivel.

67 Először is meg kell jegyezni, hogy az italospalackok a 94/62 irányelv 3. cikkének 1. pontja értelmében vett „csomagolásnak” minősülnek, és ezért – az irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján – ezen irányelv hatálya alá tartoznak.

68 A Bíróság ugyanakkor megállapítja, hogy a 94/62 irányelv 1. cikke (1) bekezdése, valamint 7. és 15. cikke rendelkezéseinek egyikével sem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra.

69 Ami konkrétan a 94/62 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdését illeti, ez a rendelkezés előírja, hogy a használt csomagolás és/vagy csomagolási hulladék visszaváltási, begyűjtési, újrahasználati vagy hasznosítási rendszerei hátrányos megkülönböztetés nélkül az importált termékekre is vonatkoznak, és e rendszereket úgy kell kialakítani, hogy a Szerződéssel összhangban elkerüljék a kereskedelem akadályozását vagy a verseny torzulását.

70 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy ez a kötelezettség az ilyen rendszereknek, nem pedig az alapügyben szereplőhöz hasonló, a bizonyos italospalackokat terhelő jövedékiadó-rendszernek a működésére vonatkozik, amely utóbbiról egyébiránt a jelen ítélet 63. pontja megállapította, hogy nem tartalmaz a más tagállamokból származó italospalackokkal szembeni semmilyen hátrányos megkülönböztetést.

71 Ezenfelül a finn kormány e tekintetben arra hivatkozott, hogy a hulladékokról szóló törvény 18g. §-ának második bekezdése értelmében a termelői csoporton belüli kötelezettségek a tevékenységek jellegének és mértékének figyelembevételével, igazságosan oszlanak meg a termelők és az esetleges más gazdasági szereplők között, oly módon, hogy ne hozzanak létre kereskedelmi akadályokat vagy versenytorzulást. E rendelkezés kimondja továbbá, hogy a termelői csoport a csoportban részt vevő termelőkkel azonos feltételek mellett tagként felveszi vagy szerződéses jogviszonyt létesít minden olyan új termelővel, aki számára – elhanyagolható termelése vagy bármely más ok miatt – gazdaságilag ésszerűtlen lenne önállóan gondoskodni az újrafelhasználásáról, a hasznosításról vagy bármely más hulladékkezelési formáról.

72 A 94/62 irányelv 15. cikkét illetően e cikk feljogosítja a Tanácsot, hogy „gazdasági eszközöket fogad[jon] el az irányelvben meghatározott célkitűzések megvalósításának előmozdítására”. E rendelkezés feljogosítja a tagállamokat arra, hogy a Tanács által elfogadott intézkedések hiányában „a[z Unió] környezetvédelmi politikáját irányító elvek – többek között a »szennyező fizet« elve – és a Szerződésből eredő kötelezettségek betartásával […] intézkedéseket [fogadjanak el] e célkitűzések megvalósítása érdekében”.

73 Az alapügyben szereplőhöz hasonló, a bizonyos italospalackokat terhelő jövedéki adót megállapító szabályozás a 94/62 irányelv 15. cikke értelmében egy tagállam által az említett irányelvben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében elfogadott intézkedésnek minősülhet. Ugyanis, amint azt a finn kormány megerősítette, ez a szabályozás arra ösztönzi a gazdasági szereplőket, hogy e jövedéki adó megfizetésének elkerülése érdekében csatlakozzanak valamely italospalack-visszaváltási rendszerhez, vagy létrehozzák saját ilyen rendszerüket.

74 A 94/62 irányelv 15. cikkének alkalmazásában egy ilyen intézkedés elfogadásakor be kell tartani az Unió környezetvédelmi politikáját irányító elveket – többek között a „szennyező fizet” elvét – és a Szerződésből eredő kötelezettségeket. A finn kormány ezért helyesen pontosította a tárgyalás során, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás a „szennyező fizet” elvét hajtja végre, mivel a jövedéki adót azoknak a gazdasági szereplőknek kell megfizetniük, akik nem csatlakoznak valamely italospalack-visszaváltási rendszerhez. Ezenfelül korábban már megállapítást nyert, hogy egy ilyen szabályozás összhangban van az EUMSZ 110. cikkből eredő kötelezettségekkel.

75 A fentiekből az következik, hogy a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, valamint 7. és 15. cikkével nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra.

76 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett első négy kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 110. cikket, továbbá a 94/62 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, valamint 7. és 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra, ugyanakkor adómentességet biztosít e palackok hatékony visszaváltási rendszerhez tartozása esetén.

Az ötödik, hatodik, hetedik és nyolcadik kérdésről

77 Az ötödik, hatodik, hetedik és nyolcadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 34. cikket, az EUMSZ 36. cikket és az EUMSZ 37. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely más tagállamban letelepedett eladó az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye alá tartozik, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik.

Az EUMSZ 34. cikk vagy az EUMSZ 37. cikk alkalmazhatóságáról

78 Először is meg kell határozni, hogy az engedélyre vonatkozó, az alapügyben szóban forgó követelményt az EUMSZ 34. cikkre vagy az EUMSZ 37. cikkre figyelemmel kell-e vizsgálni.

79 E célból fontos összefoglalni az alapeljárás jogszabályi hátterét és tényállását.

80 Az alkoholról szóló törvény 13. §-a kereskedelmi jellegű monopóliumot hoz létre, amelyhez az alkoholtartalmú italok finnországi kiskereskedelmi értékesítésének monopóliuma társul. E monopólium jogosultja az Alko.

81 Az alkoholról szóló törvény 14. §-a ugyanakkor két kivételt állapít meg az Alko számára biztosított monopólium alól. E szakasz első bekezdése értelmében az Alko mellett az értékesíthet kiskereskedelmi forgalomban erjesztés útján előállított és legfeljebb 4,7 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italokat, aki a kiskereskedelmi értékesítésre az engedélyező hatóságtól engedélyt kapott. Az említett szakasz második bekezdése szerint az Alko mellett az értékesíthet kiskereskedelmi forgalomban erjesztés útján előállított és legfeljebb 13 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italokat, aki a szociális és egészségügyi minisztérium által megállapított feltételek mellett az engedélyező hatóságtól engedélyt kapott a szóban forgó termék előállítására.

82 Az alkoholról szóló törvény 8. §-a értelmében annak, aki alkoholtartalmú italokat kereskedelmi vagy szakmai célokra használ fel, a szóban forgó tevékenységhez az alkoholtartalmú italok behozatalához e törvény által előírt külön engedélyre van szüksége. A finn kormány észrevételei értelmében az alkoholról szóló törvény 8. §-a szerinti külön engedély magában foglalhatja különösen az e törvény 14. §-ának első bekezdésében említett kiskereskedelmi engedélyt.

83 Az alapügyet illetően nem vitatott, hogy sem az EIG, sem V. Visnapuu nem rendelkezett az alkoholról szóló törvény 8. és 14. §-ában előírt, az alkoholtartalmú italok finnországi lakóhellyel rendelkező fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedéllyel.

84 Ezen összefüggés fényében kell meghatározni, hogy az alapügyben szóban forgó, az alkoholtartalmú italok finnországi lakóhellyel rendelkező fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedélyt az EUMSZ 34. cikkre vagy az EUMSZ 37. cikkre figyelemmel kell-e vizsgálni.

85 A finn és a norvég kormány szerint az alkoholról szóló törvény 13. §-ában létrehozott monopóliumrendszert az EUMSZ 37. cikkre, míg az e törvény 14. §-a szerinti engedélyezési rendszereket az EUMSZ 34. cikkre figyelemmel kell vizsgálni. A svéd kormány és a Bizottság szerint az alapügyben szóban forgó kiskereskedelmi engedélyezési követelményt az EUMSZ 37. cikkre, míg V. Visnapuu szerint az EUMSZ 34. cikkre figyelemmel kell vizsgálni.

86 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a monopólium fennállására és működésére vonatkozó szabályokat az EUMSZ 37. cikk azon rendelkezéseire tekintettel kell vizsgálni, amelyek kifejezetten a kizárólagos jogoknak a kereskedelmi jellegű állami monopólium általi gyakorlására vonatkoznak (Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; ANETT-ítélet, C-456/10, EU:C:2012:241, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

87 A nemzeti jogszabályok más – a monopólium működésétől elválasztható, jóllehet arra hatást gyakorló – rendelkezéseinek az Unión belüli kereskedelemre gyakorolt hatását azonban az EUMSZ 34. cikkre tekintettel kell vizsgálni (Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; ANETT-ítélet, C-456/10, EU:C:2012:241, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

88 Ezen ítélkezési gyakorlat alapján vizsgálni kell, hogy az alkoholtartalmú italok finnországi lakóhellyel rendelkező fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye, amely az előterjesztett ötödik, hatodik, hetedik és nyolcadik kérdés tárgya, a monopólium fennállására és működésére vonatkozó szabályt képez-e, vagy pedig elválasztható a monopólium működésétől.

89 Az alkoholról szóló törvény 13. §-a által a monopóliumhoz rendelt különleges funkció lényege, hogy e monopólium számára tartsa fenn az alkoholtartalmú italok Finnországban való kiskereskedelmi értékesítésének kizárólagosságát. Az Alko kizárólagos jogai ugyanakkor nem terjednek ki azon alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére, amelyek az alkoholról szóló törvény 14. §-ában megállapított eltérések hatálya alá tartozó két kategóriába tartoznak, és amelyek értékesítésére a megfelelő engedély birtokában bárki jogosult.

90 A fentiekből az következik, hogy az alkoholról szóló törvény 13. §-ában létrehozott monopóliumrendszert az EUMSZ 37. cikkre figyelemmel kell vizsgálni, mivel az említett szakasz egy kereskedelmi jellegű állami monopólium fennállására és működésére vonatkozó szabályokat állapít meg.

91 Ezzel szemben az alkoholról szóló törvény 14. §-ában megállapított két engedélyezési rendszer – az említett ítélkezési gyakorlat szerinti meghatározásra tekintettel – nem az Alko számára biztosított monopólium működését vagy a kizárólagos jogok gyakorlását szabályozza, mivel e rendszerek az Alkón kívül a megfelelő engedéllyel rendelkező más személyek számára is biztosítják a jogot bizonyos alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére. Következésképpen e két engedélyezési rendszer elválasztható az Alko számára biztosított monopólium működésétől, és azokat – amint azt a finn és a norvég kormány helyesen megjegyezte – az EUMSZ 34. cikkre figyelemmel kell vizsgálni.

92 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság ötödik, hatodik, hetedik és nyolcadik kérdése kifejezetten az alapügyben V. Visnapuuval szemben támasztott kiskereskedelmi engedélyezési követelményre irányul. Egy ilyen engedélyezési követelmény szükségképpen az alkoholról szóló törvény 14. §-ának hatálya alá tartozik, és következésképpen nem az EUMSZ 37. cikkre, hanem az EUMSZ 34. cikkre figyelemmel kell vizsgálni.

93 Ugyanakkor az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ismertetett és a jelen ítélet 32. pontjában összegzett ténybeli megállapítások alapján úgy tűnik, hogy a V. Visnapuu által importált bizonyos alkoholtartalmú italok, különösen a párlatok, nem tartoznak az e törvény 14. §-ában meghatározott két engedélyezési rendszer hatálya alá, következésképpen kizárólag az Alko számára e törvény 13. §-ában biztosított kiskereskedelmi monopólium hatálya alá tartoznak.

94 E tekintetben ezért emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 37. cikk nem követeli meg a kereskedelmi jellegű állami monopóliumok teljes megszüntetését, de előírja kiigazításukat olyan módon, hogy az áruk beszerzési és értékesítési feltételei tekintetében biztosítva legyen a tagállamok állampolgárai

közötti bármilyen megkülönböztetés kizárása (Franzén-ítélet, C-189/95, EU:C:1997:504, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Hanner-ítélet, C-438/02, EU:C:2005:332, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

95 Ezért az EUMSZ 37. cikk előírása szerint a monopólium megszervezését és működését oly módon kell kiigazítani, hogy az áruk beszerzési és értékesítési feltételeire vonatkozóan a tagállamok állampolgárai között ne álljon fenn megkülönböztetés, és így a más tagállamokból származó áruk kereskedelmét se ténylegesen, se jogilag ne kezeljék hátrányosan a nemzeti árukhoz képest, valamint a tagállamok gazdaságai közötti verseny ne torzuljon (Franzén-ítélet, C-189/95, EU:C:1997:504, 40. pont).

96 Mivel a Bírósághoz benyújtott iratok e tekintetben nem tartalmaznak elegendő adatot, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésének monopóliuma, amelyet az alkoholról szóló törvény 13. §-a az Alko számára biztosít, megfelel-e a fent említett feltételeknek.

Az EUMSZ 34. cikk szerinti, a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedés fennállásáról

97 A fentiekre tekintettel meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely más tagállamban letelepedett eladó az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye alá tartozik, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik, az EUMSZ 34. cikk értelmében vett, a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül-e.

98 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedéseknek az EUMSZ 34. cikk szerinti tilalma minden olyan tagállami szabályra kiterjed, amely közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan akadályozhatja a tagállamok közötti kereskedelmet (lásd különösen: Dassonville-ítélet, 8/74, EU:C:1974:82, 5. pont; Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 32. pont).

99 Ezen ítélkezési gyakorlatra tekintettel meg kell állapítani, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, az alkoholtartalmú italok behozatalához szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye gátolja a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőket abban, hogy szabadon importáljanak Finnországba alkoholtartalmú italokat azok kiskereskedelmi értékesítése érdekében.

100 Konkrétan, a nemzeti szabályozás vonatkozó rendelkezései több feltétel teljesüléséhez kötik az alapügyben szóban forgó kiskereskedelmi engedély megszerzését. Egyrészt az alkoholról szóló törvény 14. §-ának harmadik bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére csak olyan személy szerezhet engedélyt, akiről úgy tekinthető, hogy megfelel a szükséges feltételeknek és az elvárt megbízhatóságnak.

101 Másrészt az alkoholról szóló törvény 14. §-ának negyedik bekezdése pontosítja, hogy az e szakasz első és második bekezdése szerinti kiskereskedelmi értékesítésre kizárólag a hatóságok által engedélyezett olyan értékesítési ponton kerülhet sor, amely megfelel az elhelyezkedésre és a vásárlótérre, továbbá a működésre vonatkozó feltételeknek, valamint ahol az értékesítés megszervezése lehetővé teszi a felügyelet további hatékony ellátását.

102 E körülmények között az alapügyben szóban forgó, az alkoholtartalmú italok finnországi fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében akadályozhatja a tagállamok

közötti kereskedelmet, amennyiben gátolja a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőket abban, hogy hogy szabadon importáljanak Finnországba alkoholtartalmú italokat azok kiskereskedelmi értékesítése érdekében.

103 Kétségtelen, hogy a Bíróság kimondta, hogy az értékesítés egyes módjait korlátozó vagy megtiltó nemzeti jogszabályok nem alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelemnek a Dassonville-ítélet (8/74, EU:C:1974:82) értelmében vett akadályozására, amennyiben ezek egyrészt minden olyan érintett gazdasági szereplőre vonatkoznak, aki az adott állam területén tevékenykedik, és amennyiben másrészt a nemzeti termékek és a más tagállamokból származó termékek forgalmazását mind jogilag, mind ténylegesen ugyanúgy érintik (lásd különösen: Keck és Mithouard ítélet, C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905, 16. pont; Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 19. pont).

104 Ugyanakkor az alapügyben szóban forgó kiskereskedelmi engedélyezési követelmény nem felel meg a Bíróság által a Keck és Mithouard ítéletben megállapított első feltételnek (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905, 16. pont), amely szerint a szóban forgó nemzeti rendelkezéseknek az adott állam területén tevékenykedő minden érintett gazdasági szereplőre alkalmazandónak kell lenniük.

105 Ami egyrészt az alkoholról szóló törvény 14. §-ának első bekezdése szerinti kiskereskedelmi engedélyezési követelményt illeti, a Bíróság megjegyzi, hogy ez a követelmény nem alkalmazandó a nemzeti területen tevékenykedő minden érintett gazdasági szereplőre. Ugyanis az Alko egy jogszabályi rendelkezés, nevezetesen az alkoholról szóló törvény 13. §-a értelmében az alkoholtartalmú italok valamennyi típusának – köztük az alkoholról szóló törvény 14. §-ában említett italok – kiskereskedelmi értékesítésére engedéllyel rendelkezik. Az Alko tehát nem köteles az alkoholról szóló törvény 14. §-ának harmadik bekezdésében megállapítottakkal azonos feltételek mellett kiskereskedelmi engedélyt szerezni az engedélyező hatóságoktól.

106 Másrészt az alkoholról szóló törvény 14. §-ának második bekezdése szerinti kiskereskedelmi engedélyt kizárólag az alkoholtartalmú italok Finnországban letelepedett gyártói szerezhetik meg, a más tagállamokban letelepedett gyártók azonban nem.

107 Következésképpen az alapügyben szóban forgó, az alkoholtartalmú italok finnországi fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye nem felel meg a Keck és Mithouard ítéletben megállapított első feltételnek (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905, 16. pont), ezért nem szükséges megvizsgálni, hogy ez a követelmény mind jogilag, mind ténylegesen ugyanúgy érinti-e a nemzeti termékek és a más tagállamokból származó termékek forgalmazását.

108 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely más tagállamban letelepedett eladó az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye alá tartozik, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik, az EUMSZ 34. cikk értelmében vett, a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

Az EUMSZ 36. cikk szerinti igazolás fennállásáról

109 Az EUMSZ 36. cikk értelmében az EUMSZ 34. cikk és az EUMSZ 35. cikk rendelkezései nem zárják ki a behozatalra, kivitelre és a tranzitárukra vonatkozó azon tilalmakat és korlátozásokat, amelyek a közerkölcs, a közrend vagy közbiztonság, az emberek, állatok és növények életének vagy egészségének védelme, művészeti, történelmi vagy régészeti értékű nemzeti kincsek védelme, az ipari és

kereskedelmi tulajdon védelme alapján indokoltak. Ezek a tilalmak és korlátozások azonban nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

110 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az áruk szabad mozgásának akadályozása az EUMSZ 36. cikkében felsorolt, közérdeken alapuló indokok valamelyikével vagy feltétlenül érvényesítendő követelményekkel igazolható. A nemzeti szabályozásnak mindkét esetben alkalmasnak kell lennie az általa elérni kívánt cél megvalósítására, és e szabályozás nem haladhatja meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd különösen: Ker-Optika-ítélet, C-108/09, EU:C:2010:725, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

111 V. Visnapuuval ellentétben a finn, a svéd és a norvég kormány úgy véli, hogy a valamely más tagállamban letelepedett eladóval szemben támasztott azon követelményt, amely szerint kiskereskedelmi engedélyre van szüksége az alkoholtartalmú italok nemzeti területen lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik, az EUMSZ 36. cikkben felsorolt, az emberek egészségének és életének védelmével kapcsolatos cél igazolja. A finn kormány különösen arra hivatkozik, hogy az alkoholról szóló törvény célkitűzése – annak 1. §-a szerint – az alkoholfogyasztás oly módon történő befolyásolása, hogy megelőzze az alkoholtartalmú készítményeknek az emberi egészségre és a társadalomra káros hatásait azáltal, hogy a kiskereskedelmi értékesítés szakaszában monopóliumrendszert, illetve engedélyezési rendszert hoz létre.

112 Ami konkrétan az alkoholról szóló törvény 14. §-át illeti, e rendelkezésből az következik, hogy e szakasz harmadik bekezdésének alapján csak olyan személyek szerezhetnek kiskereskedelmi engedélyt, akik megfelelnek a szükséges feltételeknek és az elvárt megbízhatóságnak, az említett szakasz negyedik bekezdése értelmében pedig a kiskereskedelmi értékesítésre kizárólag a hatóságok által engedélyezett valamely értékesítési ponton kerülhet sor, ahol az értékesítés megszervezése lehetővé teszi a felügyelet további hatékony ellátását.

113 E tekintetben a finn kormány arra hivatkozik, hogy a létrehozott kiskereskedelmi engedélyezési rendszer révén ellenőrizhető, hogy a kiskereskedők betartják-e az alkoholtartalmú italok értékesítését szabályozó rendelkezéseket, különösen azt a kötelezettséget, amely szerint az értékesítésre kizárólag reggel 7 és este 21 óra között kerülhet sor, valamint tilos a 18. életévüket be nem töltött és az ittas állapotban lévő személyek részére történő értékesítés.

114 E kormány ezenfelül azzal érvel, hogy a finn alkoholpolitikának a közegészség és a közrend védelmi szintjére vonatkozó célkitűzése nem valósítható meg kevésbé korlátozó eszközök útján, minthogy a kiskereskedelmi értékesítést előzetes engedélyhez vagy a monopólium részét képező kizárólagos joghoz kötik. Ugyanis, ha megengednék a más tagállamokban letelepedett eladók számára, hogy szabadon értékesítsenek és szállítsanak alkoholtartalmú italokat a finn lakosok számára, azzal újabb olyan értékesítési csatornát teremtenének ezen italok számára, amely felett az illetékes hatóságok semmilyen ellenőrzést nem gyakorolnának.

115 A Bíróság már megállapította, hogy az olyan szabályozás, amelynek a célja az alkoholfogyasztás oly módon történő befolyásolása, hogy megelőzze az alkoholtartalmú készítményeknek az emberi egészségre és a társadalomra káros hatásait, és ezáltal a túlzott alkoholfogyasztás elleni fellépésre is törekszik, megfelel az EUMSZ 36. cikkben a közegészségre és közrendre vonatkozóan elismert törekvéseknek (Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 28. pont; Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 40. pont).

116 Ahhoz azonban, hogy a közegészségre és közrendre vonatkozó törekvések igazolhassanak egy olyan akadályt, mint az alapjogvitában szóban forgó előzetes engedélyezési rendszer, az szükséges, hogy a tekintett intézkedés arányos legyen a kitűzött céllal, és nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy

a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei (Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 29. pont; lásd továbbá ebben az értelemben: Rosengren és társai ítélet C-170/04, EU:C:2007:313, 41. és 43. pont).

117 Először is, mivel az áruk szabad mozgásának elve alóli kivételről van szó, az intézkedés arányos jellegét illetően a nemzeti hatóságok feladata annak bizonyítása, hogy a szabályozásuk szükséges az említett cél megvalósításához, és hogy e célt nem lehet elérni a Közösségen belüli kereskedelmet kevésbé tiltó vagy korlátozó, illetve azt kevésbé érintő intézkedésekkel (lásd ebben az értelemben: Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 31. pont; Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

118 Ugyanakkor, amennyiben a nemzeti intézkedés a közegészség területére tartozik, figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az emberek egészsége és élete az első helyen áll a Szerződés által oltalmazott javak és érdekek között, és a tagállamok feladata eldönteni, hogy milyen szinten óhajtják biztosítani a közegészség védelmét, és azt milyen módon kívánják megvalósítani. Ez a szint tagállamonként változhat, ezért a tagállamok részére bizonyos mérlegelési mozgásteret kell engedni (Ker-Optika-ítélet, C-108/09, EU:C:2010:725, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; továbbá ebben az értelemben: Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 32. és 33. pont).

119 A jelen ügyben a meghozott intézkedések arányosságának és szükségességének vizsgálata a finnországi helyzetet jellemző jogi és ténybeli körülmények elemzését feltételezi, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság jobban elvégezhet a Bíróságnál. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a rendelkezésére álló jogi és ténybeli elemek alapján vizsgálja, hogy az alapügyben szóban forgó előzetes engedélyezési rendszer alkalmas-e a közegészség és a közrend védelmével kapcsolatos célkitűzés biztosítására, illetve hogy e célkitűzés kevésbé korlátozó eszközök útján is elérhető-e legalább ugyanilyen hatékonysággal (lásd ebben az értelemben: Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 37. és 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 55. pont).

120 E tekintetben emlékeztetni kell különösen arra, hogy az alkoholról szóló törvény 14. §-ának negyedik bekezdésében megállapított kötelezettség szerint a kiskereskedelmi értékesítésre valamely engedélyezett értékesítési ponton kerülhet sor. Amint azt a finn kormány a tárgyalás során megerősítette, e kötelezettség értelmében tilos az alkoholtartalmú italoknak az alkoholról szóló törvény 14. §-ának első vagy második bekezdése szerinti engedéllyel rendelkező személyek általi távértékesítése, amennyiben az italokat ők maguk szállítják, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodnak.

121 Jóllehet az alkoholról szóló törvény 13. §-ának második bekezdése értelmében főszabály szerint az Alkóra is vonatkozik az a kötelezettség, amely szerint az értékesítésre csak valamely engedélyezett értékesítési ponton kerülhet sor, e törvény 13. §-ának harmadik bekezdéséből az következik, hogy az Alko az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítését oly módon is folytathatja, hogy – rendeletben megállapított rendelkezésekkel összhangban – megküldi ezen italokat az ügyfél vagy a vevő számára. A tárgyaláson feltett ez irányú kérdésre válaszul a finn kormány megerősítette, hogy az Alko bizonyos esetekben valóban jogosult az alkoholtartalmú italok csomagküldő kereskedelmére.

122 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság feladata különösen annak vizsgálata, hogy azon célkitűzés, miszerint az illetékes hatóságok számára lehetővé kell tenni annak ellenőrzését, hogy a kiskereskedők betartják-e az alkoholtartalmú italok értékesítését szabályozó rendelkezéseket, különösen azt a kötelezettséget, amely szerint az értékesítésre kizárólag reggel 7 és este 21 óra között kerülhet sor, valamint tilos a 18. életévüket be nem töltött személyek és az ittas állapotban lévő személyek részére történő értékesítés, elérhető-e legalább ugyanilyen hatékonysággal egy olyan engedélyezési rendszer útján, amely nem írja elő, hogy az alkoholtartalmú italok kiskereskedelmi értékesítésére kizárólag a hatóságok által engedélyezett értékesítési ponton kerülhet sor.

123 Másodszor, a közegészségre és közrendre vonatkozó törekvések akkor igazolhatnak valamely, az EUMSZ 34. cikk értelmében vett, a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású – az alapügyben szóban forgó kiskereskedelmi engedélyezési követelményhez hasonló – intézkedést, ha ez az engedélyezési követelmény emellett az EUMSZ 36. cikk előírásainak megfelelően nem képezi önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközét (lásd ebben az értelemben: Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 29. pont; Rosengren és társai ítélet, C-170/04, EU:C:2007:313, 41. pont).

124 E tekintetben és az alkoholról szóló törvény 14. §-ának első bekezdésében megállapított kiskereskedelmi engedélyezési rendszert illetően – amely rendszer az erjesztés útján előállított és legfeljebb 4,7 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italokra vonatkozik –, a Bíróság rendelkezésére álló semmilyen adat nem támasztja alá a finn hatóságok által hivatkozott, a közegészségre és közrendre vonatkozó indokok céljával való visszaélést, valamint azt, hogy azok használata a más tagállamokból származó termékekkel szemben hátrányos megkülönböztetéshez vezet, vagy egyes termékek nemzeti előállításának közvetett védelmét szolgálja (lásd ebben az értelemben: Ahokainen és Leppik ítélet, C-434/04, EU:C:2006:609, 30. pont; Rosengren és társai, C-170/04, EU:C:2007:313, 42. pont).

125 Az alkoholról szóló törvény 14. §-ának második bekezdésében megállapított kiskereskedelmi engedélyezési rendszert illetően, amely az alkoholtartalmú italok gyártói számára azzal a feltétellel engedi saját gyártású termékeik értékesítését, hogy azokat erjesztés útján állították elő és legfeljebb 13 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmaznak, a Bíróság már rámutatott arra, hogy ez a lehetőség kizárólag a Finnországban letelepedett gyártók számára biztosított, a más tagállamokban letelepedett gyártók számára azonban nem.

126 Azáltal, hogy ezt az eltérést kizárólag a Finnországban letelepedett gyártók számára biztosítja, e rendelkezés az erjesztés útján előállított és legfeljebb 13 térfogatszázalék etil-alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italok nemzeti előállításának védelmét eredményezheti. Egy ilyen hatás megléte ugyanakkor nem elégséges a finn hatóságok által hivatkozott, a közegészségre és közrendre vonatkozó indokok céljával való visszaélésnek vagy annak a megállapítására, hogy ezen indokok használata – az EUMSZ 36. cikk és a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében – a más tagállamokból származó termékekkel szemben hátrányos megkülönböztetéshez vezet, vagy egyes termékek nemzeti előállításának közvetett védelmét szolgálja.

127 A tárgyaláson feltett ez irányú kérdésre válaszul a finn kormány pontosította, hogy ez az engedélyezési rendszer a korábban említett közegészségügyi és közrendi indokokon kívül az idegenforgalom előmozdításának célkitűzését szolgálja, amennyiben kizárólag az alkoholtartalmú italok Finnországban letelepedett korlátozott számú, hagyományos és kézműves módszereket alkalmazó gyártója számára kívánja biztosítani az előállított termék előállítás helyszínén való értékesítését. E kormány példaként említést tesz a Finnország területén található gazdaságokban gyártott bizonyos bogyósgyümölcs-borokról, amelyeket a fogyasztók az előállítás helyszínén megvásárolhatnak. Az említett kormány hozzátette, hogy nem tartozik a hatáskörébe annak engedélyezése, hogy az alkoholtartalmú italok más tagállamokban letelepedett gyártói az előállított termékeiket az előállítás helyszínén értékesítsék, mivel e helyszín szükségképpen Finnország területén kívül található.

128 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy – valamennyi releváns ténybeli és jogi körülmény alapján, és tekintettel különösen az ebben az eltérésben részesülő nemzeti termékek korlátozott, hagyományos és kézműves jellegére, amelyet a finn kormány a Bírósághoz benyújtott észrevételeiben hangsúlyoz – megvizsgálja, hogy a finn hatóságok által hivatkozott, a közegészségre és közrendre vonatkozó indokok céljával visszaéltek-e, vagy ezen indokok használata – az EUMSZ 36. cikk értelmében – a más tagállamokból származó termékekkel szemben hátrányos megkülönböztetéshez vezetett-e, vagy egyes termékek nemzeti előállításának közvetett védelmét szolgálta-e.

129 A fenti megfontolások összességére tekintettel azt a választ kell adni az ötödik, hatodik, hetedik és a nyolcadik kérdésre, hogy az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely más tagállamban letelepedett eladó az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye alá tartozik, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik, feltéve hogy e szabályozás alkalmas a megvalósítani kívánt célkitűzés, a jelen esetben a közegészség és a közrend védelmének megvalósítására, továbbá e célkitűzés nem érhető el legalább ugyanilyen hatékonysággal kevésbé korlátozó eszközök útján, és e szabályozás nem képezi önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközét; mindezeknek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A költségekről

130 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az EUMSZ 110. cikket, továbbá a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló, 1994. december 20-i 94/62/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, valamint 7. és 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amely jövedéki adót állapít meg bizonyos italospalackokra, ugyanakkor adómentességet biztosít e palackok hatékony visszaváltási rendszerhez tartozása esetén.**

2) **Az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely más tagállamban letelepedett eladó az alkoholtartalmú italoknak az első tagállamban lakó fogyasztók számára való kiskereskedelmi értékesítése érdekében folytatott importhoz szükséges kiskereskedelmi engedély követelménye alá tartozik, amennyiben az italokat ez az eladó maga szállítja, vagy harmadik személy általi szállításukról gondoskodik, feltéve hogy e szabályozás alkalmas a megvalósítani kívánt célkitűzés, a jelen esetben a közegészség és a közrend védelmének megvalósítására, továbbá e célkitűzés nem érhető el legalább ugyanilyen hatékonysággal kevésbé korlátozó eszközök útján, és e szabályozás nem képezi önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközét; mindezeknek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.**

Aláírások